

Ondřej Šmejkal

PŘEBĚHLÍK

Sloužil oběma stranám.
Nepatřil však k žádné.

Ondřej Šmejkal

PŘEBĚHLÍK

Ondřej Šmejkal

PŘEBĚHLÍK

MYSTERY PRESS

2026

Tato kniha je beletristické dílo. Jména, postavy, organizace, místa a události v ní uvedené jsou buď výplodem autorovy představivosti, nebo jsou použity ve fiktivním kontextu.

Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, zálohována ani šířena v jakékoli podobě a jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu nakladatele.

Copyright © Ondřej Šmejkal, 2026

Cover Illustration © Michał Loranc, 2026

Book Design © Ondřej Mikulecký, 2026

Czech Edition © Mystery Press, Praha 2026

ISBN 978-80-7707-319-6 (pdf)

I

Dřevěný srub, honosně nazývaný úřadovna, měl místo dveří jen těžkou koženou dvojdílnou zástěnu. V zimě musí být vevnitř dost chladno, říkal jsem si, když jsem ji rozhrnoval.

Úředník měl široká ramena, širší než stolec, u kterého seděl. Místo nože seřízl brk dýkou, vydávanou ve venerské armádě seržantům u příležitosti povýšení.

Znovu mezi svými, pomyslel jsem si.

Posadil jsem se na židli proti němu. Bez vyzvání, koncem konců stále ještě jsem byl civil.

„Jméno,“ zavrčel a uhladil rohy papíru. Kolonky měl pečlivě narýsované podle pravítka, písmo, jímž byly nadepsány, však prozrazovalo ruku, která se dřív učila zacházet s mečem než s psacím náčiním.

„Renton,“ odpověděl jsem.

Psal pomalu, s rozmyslem.

„Rok narození... víš, kolik ti je?“ zvolil lehčí variantu otázky.

Praxe ho zjevně naučila rekruty nepřeceňovat.

„Dvacet devět.“

Chvilku váhal, bručel si pod vousy a levou ruku, kterou předtím přidržel papír, mimoděk schoval pod stůl. Počítal na prstech a styděl se za to. Uvažoval jsem, že mu napovím, ale odhadl jsem, že by to neocenil.

Nakonec úlohu zvládl a do kolonky vyplnil správné číslo.

Sto osmdesátý osmý. Ročník proslavený mimo jiné výjimečně špatným vínem.

„Odkud jseš?“ pokračoval další otázkou.

„Z Lípy.“

Jsou chvíle, kdy se mi na dětství vzpomínat chce, a jsou zase chvíle, kdy vůbec ne. Tohle byla jedna z těch druhých. Znal jsem čtyři vesnice jménem Lípa. Po dvou na obou stranách řeky.

Vojenský úředník znejistěl. „Lípa? To mi něco říká, ale není to nikde v okolí... Už si vzpomínám, znám jednu Lípu, ale to je až dál na východ, za Komářím jezerem.“

To by byla pátá.

„To je ona,“ kývl jsem. „Na návsi máme velkou, staletou lípu.“

„Jasný,“ usmál se.

Lidé mají rádi, když do sebe věci zapadají.

„Dál tu máme vybavení,“ pokračoval. „Můžu se podívat na ten meč?“ zeptal se s neskrývaným zájmem.

Položil jsem zbraň na stolek a povytáhl čepel na dva palce z pochvy.

Zvedl se, nízkou židli bez opěradla nacvičeným pohybem odkopl do rohu místnosti. Lehká čepel se štíhlým jílcem

vypadala v jeho mohutných dlaních až téměř nepatřičně, ale klasickou vojenskou cvičnou sestavu, obohacenou o několik patrně vlastních prvků, s ní předvedl bezchybně. Tedy téměř bezchybně, viditelně napadal na levou nohu.

„Dobrá zbraň,“ řekl uznale. „Manavgatská, ale dobrá,“ poznal kovářskou značku. „Jen trochu malá, jako pro ženskou. Pro sebe bych si vybral něco pádnějšího... Ale není to špatný kousek. Odkud ji máš?“

„Dědictví,“ pokrčil jsem rameny. Zasmál se hlubokým hrdelním smíchem. Tu odpověď čekal a já neměl důvod ho zklamat.

Dědictví se jak v manavgatské, tak ve venerské armádě stalo obecně uznávaným termínem pro soukromou válečnou kořist – zbraň, zbroj, měšec s penězi, boty, zkrátka všechno, o co člověk obral toho, komu při střetu rozpáral břicho. Když jsme před třemi lety bojovali v Levanských horách, dědili jsme takhle i dlouhé vlněné spodní prádlo tamních horských jednotek. Tedy jen v případech, že to dopadlo dobře.

Původ mého meče odhadl úředník přesně, skutečně patřil ženě. Ženě, s níž jsem neměl nic společného, kromě toho, že jsem ji zabil. Byla to kapitánka kontrarozvědky. Kdybych tou dobou byl venerský voják, a ne vězeň, který se snaží utéct z pracovního tábora, dost možná bych kromě dědictví dostal i metál.

„Kde jsi sloužil?“ vytrhl mě ze vzpomínek na nedávnou minulost voják. Zdálo se mi, že je jeho hlas o něco vřelejší než na začátku.

„Pěchota hraběte Bartholda. Byl jsem u Vartia, u Senského brodu a pod Zelenou horou,“ vyjmenoval jsem.

Ve všech třech zmíněných velkých bitvách jsem skutečně byl. U Vartia na venerské straně s Bartholdovými pěšáky. U Senského brodu a pod Zelenou horou však už jako voják Manavgatu. Nebyla to dezerce – pokud si žoldněř odslouží celý kontrakt, obvykle tříletý, může podle venerského práva narukovat do jakékoli jiné armády na světě. Nicméně změny tohoto typu nebývají zrovna běžné a vojáci to vcelku pocho-pitelně nevidají rádi.

„Ha, veterán,“ usmál se seržant. „U toho brodu jsem byl taky,“ svěřil se. „Tady s místními oddíly. Dostal jsem do nohy sekerou, málem jsem tam zůstal. Nesrostlo mi to dobře... od té doby mám tuhle sedavou práci.“

Kývl jsem, jako že tak to chodí. Ne vždy šel bitevní zmatek v paměti přesně rekonstruovat, ale byl jsem si poměrně jistý, že za celou bitvu u Senského brodu se mi žádná sekera nedostala do ruky.

„Papíry asi nemáš, co?“ zeptal se účastně. „Proto jseš koneckonců tady.“

„Ztratily se,“ přiznal jsem.

Služební listy čili papíry dostávali vojáci po skončení kontraktu. Potvrzovaly počet odsloužených let, obsahovaly stručný výčet působení a zmiňovaly případná vyznamenání a zvláštní schopnosti držitele. Dříve, ještě v dobách míru, kdy byla migrace žoldáků mezi jednotlivými hrabstvími i královstvími obvyklejší, usnadňovaly přijímání do

jednotek. Často se však stávalo, že vojáci, zejména ti negramotní, přistupovali ke svým papírům značně bezstarostně, poničili je za hranici čitelnosti nebo je rovnou ztratili. Bez potvrzení pak nastupovali zpět do základního výcviku, což jim nijak zvlášť nevadilo, největším buzeracím se uměli vyhnout a žold čerstvého rekruta a veterána bez hodnosti se obvykle lišil jen nepatrně.

Já jsem si na všechny listy dával pozor. Před dvěma lety nás však spravedlivé, leč nešťastné rozhodnutí našeho kapitána dostalo v Manavgatu mezi rebely a následně do dolů. Papíry nyní tlí v kopcích, tam, kde jsme se nakonec vzdali. Neměl jsem tehdy nad svými věcmi příliš kontrolu.

Po dvanácti letech služby jsem tedy nyní měl možnost zopakovat si základní výcvik.

Seržant pokračoval v soupisu vybavení, které si přináším sám, čímž se zříkám možnosti žádat o ekvivalent z armádních zásob. Další položkou byly moje boty. Ty nebyly dědictvím – nechal jsem si je šít na míru v Adarfolu, nejbližším větším městě. Naopak, pár zděděných věcí jsem prodal, abych si je mohl pořídit. Za léta armádního života jsem pochopil, že dobré boty jsou pravý poklad, důležitější než zbraň. V pevných, spolehlivých a dobře ošetřených botách se lépe snášejí věčné přesuny či rozmary počasí. Dobré boty se méně smekají na bojišti v bahně či zdupané trávě. A v neposlední řadě, v dobrých botách se daleko lépe strategicky ustupuje.

„Takže tady to podepiš,“ přisunul kulhavý úředník papír přede mě. „Ještě ten papír vezmeš a zajdeš s ním za

doktorem, ale to už bude jen formalitka, chlapy jako ty potřebujeme. Navíc vši asi nemáš,“ zavtipkoval.

V solných dolech, ve kterých jsem nedobrovolně strávil rok a půl, než se mi komplikovanou shodou okolností naskytla možnost utéct, nám postupně vypadaly vlasy všem. Vousy také řídly, některým přestaly růst úplně. Vězni, co v táboře byli několik let, přišli i o obočí a další tělesné ochlupení. Těžko říct, čím to bylo – špatnou stravou, častým kontaktem se solí, kdo ví. Příčinou mohl být i utajovaný důl na alkem v těsné blízkosti našeho tábora. Alkem je podle všeho daleko větší svinstvo než sůl.

Po pár týdnech, co jsem byl na svobodě, se mi na hlavě začalo objevovat jemné chmýří. Zpočátku nahodile, na různých místech. Vypadalo to divně, tak jsem si ten pokus o vlasy raději holil společně s vousy.

Vši tedy opravdu nemám.

„Vítej zpátky,“ křikl na mě, když už jsem byl u východu ze srubu. „Jednou voják, na furt voják, že jo,“ dodal a usmíval se, jako bychom spolu sdíleli nějaké tajemství.

Neměl jsem, čím bych mu to vyvrátil.

Chápal jsem seržantovu radost. Byl podzim po poměrně neúrodném létě. Nechat syna narukovat znamenalo o jednu miskou méně k naplnění, navíc v řadě hrabství se za odvedence rodině odečítala část daní. Do vojenských výcvikových

táborů se tak stahovala řada mladíků, u kterých rodina usoudila, že z nich doma nebude dostatek užitku.

Já byl o dobrých deset let starší než většina z nich. Ve vleklé válce Veneru s Manavgatem, dvou zemí, ve kterých se mluví stejným jazykem, a přesto obě trpí nezdolnou touhou vyvraždit jedna druhou, jsem prošel třemi největšími bitvami posledních let. Znal jsem jak boj v sevřených formacích, tak situace muž proti muži. Měl jsem zkušenosti.

Některé navždy zaryté do těla.

Skutečně vážná zranění se mi naštěstí vyhýbala, ale vojenská kariéra mě naučila, že jizvy časem přibývají, jednoduše tím, že člověk žije se zbraněmi v rukou. O půlce z nich ani nevím, odkud je mám. Prostě se objevily.

„Co jsi s tou rukou dělal?“ okomentoval mé nedávno zahojené zranění táborový doktor, padesátník se zarudlým nosem alkoholika.

„Lezl jsem, kam jsem neměl,“ odpověděl jsem víceméně po pravdě. Doktora to nijak víc nezajímalo.

„Ještě ukaž zuby,“ pokračoval v rutinním vyšetření.

Zuby mi chybí dva. Oba spíš vzadu, při běžném úsměvu se to nepozná a při jídle mi to taky zatím nevadilo.

I doktor s nimi byl spokojený. Do papírů zapsal velkou nulu.

Nula znamená žádné problémy.

„Papír teď doneseš zpátky seržantu Honesovi. Ten ti řekne, kde nafasuješ věci, kde budeš spát, kde jsou latríny a tak. Nevím, jestli už se seržant zmínil, ale máme tu takové

nové pravidlo. Rekruti první tři měsíce nedostávají žold. Jen jídlo. Doba je zlá a armáda nemá důvod platit neschopným troublem, ze kterých nikdy vojáci nebudou. Během těch tří měsíců to taky může každý kdykoli zabalit. Pak už je to dezercce.“

„Docela rozumné,“ okomentoval jsem to s pokrčením ramen.

V Manavgatu tenhle systém zavedli už před čtyřmi roky. Doba je zlá už docela dlouho.

Stan smrděl, jak jinak. Patnáct lidí na stísněném prostoru a většina z nich si už sundala onuce.

„Chlap s mečem,“ poznamenal štíhlý mladík, který se kusem dřívka rýpal mezi zuby. „Druhej chlap s mečem v tomhle stanu.“

To, že má člověk meč, znamenalo, že je veterán. Ostatní měli dostat zbraně až na prvním ostrém cvičení – tedy po několika týdnech s klackem v ruce. Nesl jsem svou zbraň v pravé ruce, aby byla na první pohled vidět. Neškodí mít do začátku trochu respekt. Rychle jsem se v pološeru rozhlédl, abych našel druhého muže s mečem. Ležel co nejdále od vchodu, zbraň podél těla, a choval se velmi veteránsky – spal.

„Zatáhni, jde sem zima,“ zavrčel někdo další ze zadní části stanu. Úcta k veteránům není všespasitelná.

Poslechl jsem a rovnou zajistil i spodní poutko. Stan byl plný, i já budu mít problémy najít místo. Nikdo další už do stanu nepřibude.

Zkoumal jsem, kam se vejdu. Největší mezera se zdála být právě mezi mladíkem, který mě uvítal komentářem, a mohutným vysokým blond'ákem s prostším výrazem ve tváři.

„Posuneš se trochu?“ požádal jsem hromotluka.

„Jasně,“ vyhověl bez reptání.

„Jsem Renton,“ představil jsem se mladíkovi, který stále pokračoval s ústní hygienou.

„Já jsem Miso,“ usmál se. Zahodil dřívko a podal mi ruku.

„Já se jmenuju Ambol,“ ozval se z druhé strany světlovlasý. „Ale doma na vsi mi říkali Medvěd,“ doplnil se stopou pýchy v hlase.

„Znal jsem jednoho chlapa, kterému říkali Medvěd,“ ozval se zezadu zastřený hlas veterána, který zřejmě nespal zdaleka tak hluboce, jak to před malou chvílí vypadalo. „Byl tak o hlavu vyšší než ty, a hlavně asi tak stokrát chlupatější,“ okomentoval Ambolovu růžovou tvář, která ještě ani nepotřebovala začít s holením.

Hromotluk se chvilku rozhlížel, jako by čekal, že mu někdo napoví, jak zareagovat. Nakonec se přerývavě rozesmál.

„Můžu se podívat?“ ukázal Miso na mou zbraň.

Taky jsem takhle kdysi chtěl vidět meč. Všichni chtějí.

„Až zítra venku,“ zavrtěl jsem hlavou. Ve stanu bylo šero a dost málo místa.

Miso se nepřel, ale stejně mu k odložené zbrani každou chvíli sjížděl pohled. Nevadilo mi to. Alespoň se mi nekoukal pod ruce, když jsem do podhlavníku z náhradní košile schovával váček se svým pokladem, třemi krystaly alkemu o velikosti holubího vejce.

Když jsem se před dvěma měsíci při útěku z pracovního tábora shodou náhod dostal do přísně utajeného alkemového dolu, přišlo mi jako dobrý nápad vzít si pár krystalů s sebou. Věděl jsem, že se s alkemem veřejně neobchoduje, ale věřil jsem, že se mi podaří zpeněžit je pod rukou.

Tato představa se ukázala jako značně naivní.

První muž, se kterým jsem se pokusil dojednat obchod, se ve chvíli, kdy kameny uviděl, beze slova otočil a utekl. Druhý měl pevnější nervy – jen zbledl a pak se nevěřícně rozesmál. Obchoduji s alkemem patnáct let, říkal, ale nikdy jsem neviděl kámen větší než půlka nehtu malíčku.

Vysvětlil mi, že tak velké krystaly by nedokázal prodat dál. Černý obchod má svá pravidla a nenápadnost je jedním z hlavních. O možnosti krystaly rozbít ani neuvažoval. Vyžaduje to speciální vybavení, tvrdil, a navíc prý zkušený mág z úlomku stejně pozná, jak vypadal původní krystal.

Doporučil mi také, ať se okamžitě ztratím z města. Že když se začne někdo ptát, bez výčitek mě udá.

Férový chlap.

Ztratil jsem se nejsnadnějším způsobem, který jsem znal – nechal jsem se naverbovat.

Krystalů jsem se nezbavil. Nechtělo se mi přijít o tak ohromné bohatství. To, že jej neumím zpeněžit nyní, neznamená, že se taková příležitost nenaskytne později. Život nabízí spoustu překvapení.

II

Je dobré začínat základní výcvik a mít při tom povědomí, jak to v armádě chodí. Správně jsem odhadl, že zahájení bude ostré, nástup proběhne pravděpodobně ještě před rozedněním, a spal jsem v botách. Tuto drobnou výhodu si mohu hlídat do doby, než to napadne víc lidí. Pak začnou boty před spaním kontrolovat, ale tou dobou se už zase budu zouvat.

Venerská pěchota, vždy o krok napřed. Přesně jak to vyřvávali verbíři v Adarfolu.

Probral jsem se hned, s prvními výkřiky Budíček a Nástup. Vyběhl jsem ze stanu a volným tempem zamířil přímo na seřadiště. Byl jsem zde první, a tak jsem měl dost času prohlédnout si tváře budoucích spolubojovníků.

Mám rád lidské tváře, baví mě v nich číst. Vymýšlet si, jaké pocity se za nimi skrývají.

Veterán ze zadní části stanu měl ve tváři jasně čitelnou snahu nezadat si. Misovi i Ambolovi se v očích zračilo vzrušení, hromotlukovi o něco neskrývanější. Zaujal mě zkoumavý, hodnotící pohled zhruba pětadvacetiletého muže

s pěstěnými vlnitými vlasy – nevzpomínal jsem si, že bych ho večer slyšel promluvit.

Otočil jsem se, abych si prohlédl i tváře z jiných stanů, a neubránil jsem se překvapenému trhnutí. Nejdřív jsem si myslel, že mě zmátlo časně ranní pološero, ale nebylo tomu tak – mezi rekruty jsem skutečně zahlédl ženu.

Ne snad, že by žena v armádě, ať už venerské, nebo manavgatské, byla něčím zcela nevídaným. Kadetské přípravy v obou zemích jsou oficiálně otevřené oběma pohlavím a šlechtických dcer, které v nich zkoušejí hledat štěstí, není málo. Osobně jsem také znával několik lučištnic. Pak samozřejmě civilní skupiny, které se objeví v zadních vojích každé armády – obchodnice, léčitelky, pradelny, děvky. Ale ve výcvikovém táboře pěchoty, oněch proklamovaných pevných nohách armády, jsem viděl ženu poprvé.

Byla tak o půl hlavy menší než já, tmavé vlasy měla stažené do ohonu. Trochu se mračila a všiml jsem si, že se kouše do spodního rtu. Byla bosá, erární vojenské boty si nesla v náruči, a teprve když doběhla na místo, začala se obouvat.

„Bohové, to je ale nádhernej zadek,“ zašeptal Miso.

„Máš smůlu, já ji viděl první,“ oponoval malý mladík Miso va věku se zahnutým nosem. Pamatoval jsem si, že ho večer někdo oslovil jako Colina.

Vybavil se mi otřepaný vtip o vojácích, kteří se chystají za markytánkou. Ale najednou jsem zadoufal, že ho nikdo neřekne.

„... kamarád se po kamarádovi nestydí,“ dokončil veterán a okolí se rozchechtalo. Tak nahlas, že nás sloužící seržant okamžitě všechny seřval.

Než se mu podařilo srovnat nás jakžtakž do něčeho, co vzdáleně připomínalo nástupovou formaci, objevily se na východě mezi stromy první paprsky rána.

Ve stejnou chvíli se rozhrnula plachta stanu s umělecky vyšitým erbem zlatého klíče v červeném poli, tedy znakem hraběte Leibnize, pána z Adarfolu, jemuž místní oddíly patří, spolu s černou výšivkou orlice, tradičním symbolem kapitána ve venerské armádě. V ústí se objevil druhý seržant – vysoký, ramenatý. Kapitánský stan byl výrazně vyšší než stan pro mužstvo, ale tenhle chlap se musel pořádně přikrčit, aby vchodem prošel. V jedné ruce nesl malý dřevěný stolek, ve druhé proutěné křeslo. Obojí vzápětí odložil, aby mohl přidržet stanovou plachtu kapitánovi.

Kapitán na první pohled vypadal malý, ale to bylo jen zdání, kontrast způsobený vedle stojícím seržantem Lamželezem. Ve skutečnosti měřil určitě přes metr osmdesát. Byl oblečený ve vycházkové uniformě, s košilí čerstvě naškrobenou. Z obličeje se dalo vyčíst soustředění – nevěnované však nám vojákům, ale malé, podle všeho porcelánové konvičce, kterou nesl v ruce.

„Nádhera. Tvar, zdobení... akarská práce. Bude pěkně drahá. Čekal bych ji spíš u dvora než tady,“ zašeptal mladík s pěstěnými vlasy, kterého jsem si všiml už ráno a který se při nástupu ocitl vedle mě.

„Ticho tam!“ zařval okamžitě sloužící seržant. „Kapitán promluví!“

Kapitán si mezitím postavil konvičku na stůl vedle hrnku, který na něj už předem umístil velký seržant, plnící dnes úlohu stevarda. Hrnek byl hliněný, robustní, omlácený a pravděpodobně měl větší objem než celá porcelánová konvička.

„Jmenuji se Maiello a jsem kapitánem výcviku pěchoty ve službách hraběte Leibnize,“ promluvil a gestem pokynul seržantovi. Ten začal opatrně nalévat obsah konvičky do hrnku. Studený ranní vítr k nám přinesl vůni čerstvé kávy.

„Každé ráno si rád posedím u šálku dobré kávy. Zabere mi to zhruba patnáct minut,“ pokračoval v poněkud nejasném projevu. Nedíval se na nás, jeho pohled směřoval nad naše hlavy.

„Vy mezitím vyběhnete na támhleten pahorek,“ ukázal kamsi nalevo od nás, „otočíte se okolo smrku a doběhnete zpátky. Kdo to nestihne do doby, než dopiju kávu, poběží znovu. Běžte,“ řekl, aniž by zvýšil hlas, a zdánlivě nám přestal věnovat pozornost. Od velkého seržanta si nechal přisunout křeslo a posadil se.

Podíval jsem se doleva. Pahorek s osamělým smrkem nebyl příliš vysoký, malá terénní vyvýšenina jako předzvěst kopců za ním. Vzdálenost od tábora jsem odhadl tak na kilometr a půl. K pahorku vedla skrz louku vydupaná bahnitá cesta. Nebyli jsme rozhodně první, koho tento úkol v rámci výcviku čekal.

„Co tu ještě stojíte?“ zařval sloužící seržant. „Kapitán řekl běžte, takže kurva běžte!“

Naše nástupová formace se změnila ve zmatený dav. Odstoupil jsem trochu stranou, abych se s někým z ostatních zbytečně nesrazil. Neměl jsem důvod spěchat. Už v dětství jsem zjistil, že mi běh způsobuje daleko menší problémy než ostatním lidem. A časový limit nebyl přehnaně přísný, postihnout měl jen ty, kdo by na vojenský výcvik opravdu nemuseli stačit.

Volným tempem jsem vyrazil a přemýšlel jsem, které z okolních tváří se zařadí do kolonky slabších kusů. Hubený mladíček, jenž už při nástupu působil trochu dýchavičně? Silný, leč od pohledu těžkopádný Ambol? Nebo ta dívka?

Podíval jsem se dopředu a zjistil jsem, jak moc se můžu mýlit.

Dívka byla v čele. Svázané vlasy jí při každém kroku poskakovaly – bylo na nich poznat, že dívka běží velmi pravidelně. Několik mužů, mezi nimi i Miso, se snažilo držet její tempo, ale postupně zjišťovali, že je to příliš vysilující, a hlavní houf je znovu lačně pohlcoval.

Protáhl jsem krok.

Chvilí jsem váhal, zda nemám hlavní skupinu předběhnout po louce, ale zlatohnědá podzimní tráva se leskla rosou. Zmáčel bych se do pasu, kdybych to zkusil. Probil jsem se tedy skrz. Skupina ještě nedržela stálé tempo, všelijak se přelézala, při troše soustředění se jí dalo prostupovat poměrně snadno. Dívka se však nadále vzdalovala. Když jsem

se propracoval do čelní řady, měla náskok slušných třiceti metrů.

Byla dobrá, velmi dobrá.

Znovu jsem zrychlil a odpojil se od skupiny. Vysloužil jsem si trochu hučení a pár posměšných výkřiků.

„Nemáš šanci,“ zaslechl jsem přerývavý hlas jednoho z nich. Mezi slovy se musel dvakrát nadechnout.

Podle sebe soudím tebe.

V létě před sedmi roky, tou dobou jsem byl voják Manavgatu, ale zrovna vládlo několikaměsíční příměří, se v Manavgradu konaly Královské sportovní hry. Jako připomínka časů, kdy ještě byly Manavgat a Vener jednou společnou zemí, se jich účastnili muži z obou států. Mezi nimi i já. Z nudy, z hecu nebo z neschopnosti vybrat si jsem se přihlásil do většiny běžeckých závodů, od nejkratších po nejdelší. V mnoha jsem se dostal do finále, ale vyhrál jsem jediný – běh krále, legendární trať ze starých Královských her, měřící údajně deset tisíc kroků krále Vindona I. Král Vindon musel být značně vysoký, nebo si jej alespoň pořadatelé takového přáli mít. Měřilo to dobrých devět kilometrů.

Byl jsem slavný, lidé mě poznávali na ulici. Cenu pro vítěze, stříbrný vavřín, mi předávala sama princezna Ellen. Tehdy vlastně velmi čerstvě korunnní princezna – král Jacob II. využil krátké politicky příznivější situace k tomu, aby jediné

dceři ustanovil následnictví. Princezně bylo asi deset a při ceremoniálu se půvabně červenala.

Mluvil se, alespoň mezi přáteli, s nimiž jsem oslavoval, i o tom, že bych měl být pasován na rytíře, ale z toho nakonec nějak sešlo. Nebo to ještě pravděpodobněji byla od začátku pouhá fáma. Hrabě Desmond z Arlachu, v jehož jednotkách jsem tehdy sloužil, mě alespoň povýšil na desátníka, což byla nejvyšší hodnost v mé prozatímní vojenské kariéře.

Stříbrný vavřín byl opravdu ze stříbra. Na jaře roku 215 jsem ho za značně nevýhodných podmínek nechal v jedné manavgradské zastavárně.

Manavgatský král Jacob II. měl prý v plánu celé hry opakovat každé čtyři roky, jak tomu bývalo za starých časů. Jenže v červenci ve dvě stě čtrnáctém už byla válka opět v plném proudu. Do bitvy u Senského brodu, kde dohromady padly přes čtyři tisíce vojáků, zbývalo už jen pár týdnů. A na to, že se hry budou konat příští rok, v roce 218, bych nevsadil ani tolar proti stříbrnému vavřínu.

Dostihl jsem ji ještě před půlkou, v místech, kde louka zvolna přecházela v úbočí pahorku. Úbočí je možná až příliš honosný název, stoupání bylo vskutku jen mírné. Pokusila se zrychlit, ale brzy toho nechala. Měnit volně tempo je těžší, než by se na první pohled zdálo. Ale dá se to naučit.

Zařadil jsem se k jejímu boku – zhruba o loket za ni, tak, aby rychlost určovala ona, a ne já.

„To není zrovna dobrý nápad,“ oslovil jsem ji. I když se to nezdá, i při poměrně rychlém běhu se dá bez obtíží mluvit. Naopak mi vždycky připadalo, že to pomáhá. Že se tím člověk učí hospodařit s dechem. A při delších bězích se tak navíc člověk méně nudí.

„Není dobrý nápad doběhnout o tolik dřív než ostatní,“ vysvětloval jsem. „Vojna nejsou závody. Dost možná dostaneme taky kolečko navíc.“

Neodpověděla.

Doběhli jsme k otočce, na vrchol pahorku ke smrku. Zbývala nám polovina trati, stejnou cestou zpět, tedy proti mase ostatních běžců. Těm nejlepším z nich jsme utekli o sto padesát metrů.

„Proč tedy běžíš se mnou,“ ozvala se, když už jsem s tím ani nepočítal, „a ne s nimi?“ Krátce ukázala na supící dav na cestě před námi.

Dobrá otázka.

„Protože běžíš krásně,“ přiznal jsem.

V přírodě vypadají všechny ladné pohyby pomalejší, než jaké ve skutečnosti jsou. Skok veverky z větve na větev, sprint velkých šelem štvoucích kořist, let sokolů, to vše se odehrává pekelně rychle, ale vnitřní elegance těch pohybů způsobí, že se jimi pozorovatel může opájet bez větší námahy. Ta dívka v sobě měla něco z téhle zvířecí krásy. Takhle plynulý, přirozeně působící krok by jí záviděli leckteří vítězové z Královských her.

Když jsme se s ostatními potkali, ustupovali nám sami z cesty. Byl z nich cítit respekt k výkonu. Křičeli, povzbuzovali nás. Tedy především ji, samozřejmě.

Minuli jsme poslední supící opozdilce a ona se pokusila nasadit rychlejší, finišové tempo. Dle mého mínění odvážně, do tábora zbýval ještě pěkný kus cesty. Nenechal jsem se vyprovokovat, podržel jsem si svou rychlost. Když si toho všimla, zpomalila a nechala mě, abych se znovu přiblížil na vzdálenost lokte.

Taky by mě to samotného nebavilo.

V rovnoměrném tempu jsme dorazili mezi stany. Kapitán, s hrnkem zdaleka nedopitým, zareagoval přesně tak, jak jsem předpověděl. Se slovy, že na podobné frajeřinky tady není nikdo zvědavý, nás na pahorek poslal znovu. Měl samozřejmě pravdu – v armádní pěchotě bude jednotný postup vždy důležitější než individuální výkony. Držet krok, ale nepředbíhat. V tom je její podstata a bojová přednost.

Nic z toho mi ale nezabránilo si druhé kolo užít.

Nezvolnili jsme, vůbec ne. Pustili jsme se do trati se stejnou vervou jako poprvé, vědomi si síly, jak vlastní, tak toho druhého. Vnímal jsem každý jednotlivý pohyb, každé propnutí svalu, každé stažení šlachy. Dýchal jsem chladný a vlhký podzimní vzduch, cítil jsem v něm lehký nádech potu a připadalo mi to svým způsobem podobné tanci.

Ostatní rekruti nám opět ustupovali z cesty, zmateně, plni dohadů, proč běžíme znovu.

Když jsme se podruhé blížili k táboru, stáhla se na mou úroveň, takže jsme běželi bok po boku.

V posledních dvou stech metrech náhle vyrazila vpřed a já se rozhodl prohrát. Běžela nádherně. Abych ji předehnal, musel bych zabrat, jak nejvíc umím, a přišlo mi rozumné nechat si ještě nějaké trumfy v záloze – zejména kvůli kapitánu Maiellovi, který nás s hranou lhostejností sledoval. K tomu všemu jsem jí chtěl zcela jednoduše dopřát radost.

Odměnou mi byl úsměv po doběhu. Udýchaný, vítězoslavný a krásný.

„Běháš dobře,“ řekl jsem uznale a upřímně. Potěšilo ji to, ale zároveň zrozpačitěla, zjevně nebyla příliš zvyklá přijímat chválu.

Situaci zachránil kapitán, který nás poslal k hromadě dříví za kuchyní, kde jsme si měli najít vhodnou hůl pro výcvik šermu.

Hromada už byla značně přebraná, přece jen jsme si vybírali mezi posledními, s výjimkou těch přibližně dvacetí chudáků, kteří nestihli kávový limit a museli si stejně jako my běh zopakovat. Vybral jsem si kratší, pádnější klacek. Při nácviku boje by se neměl zlomit, a přitom nebyl příliš těžký, což se zase hodí do dlouhých pořadových cvičení.

„Šermovalas někdy?“ zeptal jsem se, aby řeč nestála.

„Bratr mě učil,“ přiznala. „Tedy dříve. Loni v létě padl,“ dodala a odvrátila oči stranou.

Loni v létě jsem už byl ve vězeňském pracovním táboře. Ať už její bratr padl kdekoli, mohl jsem si být jistý, že jsem ho nezabil.

„To je mi líto.“

„A ty, ztratil jsi někoho... myslím ve válce?“

„Ano,“ připustil jsem po chvíli mlčení.

Jmenuji se Renton a nenarodil jsem se v Lípě.

Pocházím z Vigny, venerského města na břehu řeky Salby, která tvoří přirozenou hranici mezi Venerem a Manavgatem. Vigna bývala důležitým obchodním centrem – vedle velkého říčního přístavu měla i dřevěný most, který ji spojoval s Longorhinem, manavgatským městem na druhém břehu. Most si pamatuji velmi živě, býval cílem mnoha našich dětských výprav a her, často jsme z něj plivali na proplovající lodě.

Ani Vigna, ani Longorhino už dnes neexistují.

Byl jsem dítě smíšeného manželství, otec byl Veneřan, matka z Manavgatu. V pohraničí to tehdy nebyl nijak zvláštní případ. Díky tomu umím volně přecházet mezi venerským a manavgatským přízvukem, podle toho, jak se mi zachce. Nebo jak se mi hodí.

Na jaře v devadesátém osmém, když se vztahy mezi lidmi, v mnohém živěné propagandou, začaly přioštrovat a otevřeně se mluvilo o blížící se válce, se rodičům nabídl strýc,

otcův bratr, že mě vezme s sebou na chystanou obchodní cestu. Na východ, do Akaru a dalších zemí. Rodiče přijali, sami však Vignu odmítli opustit, báli se, že by přišli o dům.

Jak jsem se o mnoho let později dozvěděl od jednoho uprchlíka, oba zemřeli hned na samém počátku války, vlastně ještě před jejím oficiálním vyhlášením. Otce zasáhl nešťastně do spánku kámen, když v rámci domobrany hlídal vigenský most. Ten most, který pár týdnů nato venerská armáda nechala ze strategických důvodů strhnout. Matka zemřela jen krátce poté, při pogromu ji jako Manavgaťanku oběsili sousedé z ulice.

„Nejsem zastáncem toho,“ zahájil kapitán Maiello první cvičení proslovem, „aby rekruti máchali na cvičišti klackem. Voják má mít meč. Ne snad proto, že je meč symbol boje. Meč je nejen symbol, ale především, a to si zapamatujte, nástroj. Čím dříve si na ten nástroj zvyknete, tím lépe pro vás i pro Vener.“

Na rovinu vám říkám, že máme plnou zbrojnici mečů. Ale zatím vám je nedám. Ne, dokud nedorazí trén s helmami a prošívanicemi. Víte, proč ne? Kvůli tomu pitomému nadšení, co vám svítí v očích. Do hodiny by se vás tu půlka povraždila.“

Kapitán se odmlčel. Dle očekávání se někteří rekruti začali rozhlížet po ostatních, aby zahlédli ono pitomé nadšení

v očích. Na kapitánův lehký pokyn rukou nás seržant všechny seřval, teprve pak proslov pokračoval.

„Ač je pro mě těžké tomu v tuhle chvíli uvěřit, z některých z vás budou jednoho dne dobří vojáci, kteří dobydou Jeho Jasnosti, našemu hraběti Leibnizovi, slávu a Veneru vítězství. Zdůrazňuji, že z některých. Rozhodně ne ze všech! Ale zatím není poznat, kdo to bude, a proto nemůžu dovolit, abyste se tu hned pozabíjeli. A tak budete nejdřív cvičit s klacky.

Vojáci, pozor! Seržant Roy a seržant Darian vám nyní předvedou sek na hlavu a příslušný kryt.“

Proslov nebyl obvyklý, cvičení už ano. Vždycky se začíná sekem na hlavu, tak to mají kapitáni rádi.

Cvičili jsme ve dvou řadách proti sobě. Oba seržanti dohlíželi na styl, opravovali chyby. Zhruba po čtvrthodinách se vždy řady posunuly, aby se dvojice prostrídaly. Cvičil jsem s mnoha muži, včetně těch několika, které jsem trochu znal. Už teď, při první lekci, jednoduchém základním pohybu, byly vidět odlišnosti, jež časem vedou k rozdílnému pojetí boje.

Miso cvičil velmi soustředěně, jen se mu občas pletlo, kdy má přijít nádech a kdy výdech, sám to nevycítil. Malý Colin byl proti němu uvolněnější, v zápěstí možná až příliš, spíše šavlový typ. Lienthal, uhlašený znalec porcelánu, se pohyboval velmi elegantně, jako by prošel soukromou souborovou školou šermu pro vyšší společnost. Ambol vkládal do každého seku co největší sílu, podpořenou i jeho svalovou hmotou.

Zároveň se stále, i přes upozornění obou seržantů, zbytečně tlačil celým trupem, a především hlavou dopředu. Během dopoledne si dvakrát, z toho v jednom případě se mnou, zlomil klacek a musel si pro nový. Nakonec prorazil nešikovný kryt soupeře a sukem mu natrhl kůži na temeni. Dotyčného doprovodil na marodku a celou cestu se mu omlouval.

Veterán se tvářil znuděně, zničehonic si mě však vyzkoušel – sek na hlavu jen naznačil, stáhnul jej a bleskově zatočil zboku. Zareagoval jsem včas, převzal jsem vazbu a zastavil konec klacku až na jeho hrudníku. Colin, cvičící hned vedle, uznale hvízdal. Veterán chvíli zaraženě stál, pak se ale usmál a pokračoval v prostém cvičení bez fint.

Těsně před polednem jsem se dostal do dvojice s dívkou. Bylo poznat, že na rozdíl od většiny ostatních už někdy šermovala. Její sek měl správnou razanci, kryt byl pevný a jistý. Bratr byl patrně dobrý učitel.

Cvičení přerušila pauza na oběd, což se hodilo, mohli jsme jít do jídelny spolu. Odcházeli jsme mezi posledními, jídelna – velká dřevěná budova bez podlahy, s dlouhými dřevěnými stoly a lavicemi – byla již téměř zaplněná. Rekruti se k lavicím rozdělili automaticky podle stanů. Přivedl jsem ji k našemu stolu.

„Hej, náš stan sedí tady!“ vykřikl kdosi za jejími zády. Vzдорovitě se za hlasem ohlédla a přisedla si na lavici naproti mně. Jestli předtím váhala, křikloun vyřešil dilema za ni.

Usmál jsem se a zamíchal svůj oběd, sádlem omaštěnou hrachovou kaši, podávanou s krajícem chleba.

„Cože, ty se vážně jmenuješ Grippovegaraian?“ oslovil veterán hubeného mladíka s řídkým vousem a ukázal na něj lžící, zčásti obalenou kaší. Oslovený byl z našeho stanu, ale ani při cvičení, ani při běhu jsem se s ním nepotkal.

„Jo, jmenuju se tak. Máš s tím nějaký problém?“ odpověděl mladík poněkud nervózním hlasem.

„Problém? Jasně že s tím mám problém,“ reagoval veterán. V dramatické pauze olízl lžici a teprve pak přidal vysvětlení: „Je to moc dlouhý! Jen si to představ, myslíš, že jde někde v bitvě zařvat: ‚Grippovegaraiane, za tebou,‘ nebo: ‚Grippovegaraiane, krej mi záda?‘ Než bych to ze sebe dostal, jsme tuhý oba dva! Budem ti říkat Grippe, nevádí?“

„Nevadí,“ odvětil mladík, ačkoli jeho tvář svědčila spíš o opaku. „A jak se vlastně jmenuješ ty?“

„Hank,“ představil se veterán.

Pravda, to bylo výrazně kratší.

Přišlo mi to jako vhodná chvíle napravit rest a představit se dívce.

„Já se jmenuju Rina,“ odpověděla tichým hlasem. „Tedy celým jménem Riamarina, ale říká se mi Rina,“ vysvětlila.

„Rina dobrý,“ okomentoval Hank, jako by se ho někdo na něco ptal.

„Proč jsi třeba ty vlastně narukoval, Miso?“ změnil téma Lienthal a oslovil souseda po levici.

„Já?“ znejistěl Miso. „Tak nějak normálně. Táta má v Adarfolu ševcovství, vyučil jsem se tam. Ale kšefty jdou čím dál hůř, lidi už si nenechávají boty ani opravovat, natož

aby si koupili nový. Navíc krám stejně jednou zdědí brácha. Tady mám lepší vyhlídky... na cokoli," zakončil zamyšleně. „Proč se ptáš?“

„Ptá se všech," zareagoval Colin, než se Lienthal stačil nadechnout. „Mě už se ptal. Je básník. A píše knihu. Vážně," dodal, jako by se lekl, že mu neuvěříme.

„Je to tak. Jsem, tedy spíš jsem býval, dvorský básník. A také životopisec hraběte Bartholda.“

„Vynášelo to?“ zajímalo Misa.

Lienthal se usmál. „Za životopis Jeho Jasnosti jsem si koupil dům na náměstí v Anteburku.“

„Dům v Anteburku, jasný. Na náměstí. Se služebnictvem, hádám," rozebíral Colin nahlas. „V tom případě by mě, pane básníku, spíš zajímalo, proč jseš tady. Místo toho, abys v sídelním hradě Jeho hraběcí Jasnosti klátil dvorní dámy, jak se na pořádného básníka sluší a patří. Nebo chlastal s hraběcími rytíři. A k tomu psal jejich životopisy.“

„To všechno jsem zkusil, Coline," odpověděl s lehce pobavenou tváří Lienthal. „A přiznávám, že to nebylo špatné. Zajímala mě válka, mohl jsem o ní nad číší dobrého vína mluvit s hrdiny z pole i s významnými venerskými strategy. Časem jsem ale nabyl dojmu, že tomu něco chybí. Opravdovost prožitku, možná. Rozhodl jsem se tedy hledat na druhém konci, eh..."

„Potravního řetězce," napověděl jsem.

Střelil po mně pohledem. „Potravního řetězce. Dobré. To možná použiju," usmál se. „Prostě chci poznat válku..."

zevnitř. Co nejdál od jejího dvorského obrazu. I když pak chci tu knihu paradoxně předvést právě dvoru,“ zahleděl se do ztracena. „Obraťme raději list. Co sem přivedlo tebe, Rino?“

Rina odložila lžíci do misky. „Chci se dostat do Speciálních,“ řekla s ledovým klidem.

Všichni jsme překvapeně mlčeli. Speciální oddíly, pravá šlechta venerské armády. Nasazováni na nejnebezpečnější operace, atentáty, osvobozování důležitých rukojmí. Diverzní akce v týle nepřítele. Říkalo se, že každý muž ze Speciálních má cenu dvaceti zbrojných rytířů. A jejich zakladatel a velitel, Jeremiáš z Černého rohu, padesáti. Když jsem byl u strýce a s bratranci jsme si hrávali na válku, všichni jsme chtěli být Jeremiáš.

Nebývalo běžné, aby do Speciálních oddílů brali někoho z pěchoty. A už vůbec jsem neslyšel o tom, že by ve Speciálních oddílech sloužila žena.

„Malý ten, kdo si malých cílů klade,“ přednesl po chvíli Lienthal.

„Bratr to dokázal,“ pokrčila rameny Rina. „Byl v pěchotě a pak ho vzali tam.“

Vida.

„No páni,“ řekl Colin. „Hele, Rino, když už si tady tak hezky povídáme, co kdyby ses přestěhovala do našeho stanu? Když se tak mrknu na ty tupý ksichty támhle, říkám si, že s náma zažiješ víc legrace. A veselá mysl, to je půl zdraví, říkával můj táta.“

Podívala se na mě, ne na Colina. „A to bych se vešla?“ řekla trochu pobaveně.

„Na to už jsem myslel,“ nedal se vyvést z rovnováhy drobný mladík. „Vyměníme tě tady za Am... ehm, velkého Medvěda,“ plácl vedle sedícího Ambola po rameni. „Rázem bude místa dost.“

„Ani náhodou, ty, ty... prd'olo!“ vyhrkl oslovený a do tváře se mu vehnal ruměnec.

„Půjdu já,“ ozval se překvapivě Hank.

Rina se stále dívala na mě, když sotva znatelně kývla.

Stále jsem si nebyl jistý, jestli mi její oči připadají modré, nebo spíš do šeda. Rozhodl jsem se tuhle věc nadále zkoumat.

Nedalo mi to, abych se navečer, po odpoledním cvičení, nezeptal Hanka na motivaci.

„Je mi třicet čtyři,“ vysvětlil, „něco jsem zažil, něco umím. Do armády se vracím, páč jinde se mi kariéra neza-dařila. Až z nás po stanech začnou dělat jednotky, chci bejt desátník. A tam u nich budu určitě. Kdekoli jinde možná. Jenže kápo bejvá buď ten, co má nóbl vzezření a dobře mluví jako Lienthal, nebo protože umí jako ty. Já bych si neškrť,“ pokrčil rameny.

„Nebudeš to s nimi mít jednoduché,“ ukázal jsem na trojici kolohnátů z Rinina nyní už bývalého stanu. Jeden z nich

byl i křikloun z oběda. Když si všiml, že se na něj dívám, teatrálně si přešel ukazovákem přes krk. Zkusil jsem se zatvářit zkroušeně.

„Ty zmáknu,“ mávl rukou Hank.

Počkali si na mě, když jsem se šel večer umýt.

Žlab na vodu byl umístěný vedle studny, u zadní stěny kuchyně. Budova bránila výhledu od stanů. Dobře vybrané místo.

Vycítil jsem je za sebou, když jsem přeléval vědro do žlabu.

Napil jsem se a s vědrem v ruce se otočil.

Byli tři. Všichni přes metr devadesát, dva byli pravděpodobně bratři – stejně rozcuchané vlasy barvy slámy, stejně zahnuté nosy, stejně klenuté brady. Stejně rozměrné pěsti. A v nich klacky z tréninku.

„Ne do hlavy,“ instruoval je tiše ten třetí, křikloun z oběda. „Na hlavě je to moc vidět, někdo by se mohl ptát.“

Nejen vojenské vtipy se všichni naučí zbytečně rychle.

Existovalo ještě jedno nepsané pravidlo šarvátek v armádě – neměli by mi nic zlomit. To ale křikloun zapomněl říct.

Chytil jsem vědro obouruč a obloukem vylil vodu do trávy před sebou.

Bez jediného slova vyrazili vpřed, jako by to měli secvičené. Když se ale dostali k mokré trávě, instinktivně zpomalili. V tu chvíli jsem vyrazil já, odskokem vpravo. Klacku v ruce bližšího z bratrů jsem nastavil vědro, ozvalo se hlasité

prasknutí. Křikloun, který nejvíc doufal, že celá akce proběhne tiše, sebou nespokojeně trhnul.

Protočil jsem vědro a udeřil jím protivníka do líce. Upadl a s bolestivou grimasou v obličeji se chytil za tvář. Mezi prsty mu protékala krev – vědro bylo okované mosazným plátem, který mu natrhl kůži. Křikloun měl pravdu, bylo to dost vidět.

S rozmachem jsem hodil vědro křiklounovi pod nohy a současně s tím jsem vyběhl vpřed. Do kontaktní vzdálenosti jsem se dostal právě ve chvíli, kdy těžce bojoval o rovnováhu. Zaútočil jsem na břicho. Pěst zajela do nepřipravených břišních svalů, křikloun se nejdříve zlomil v pase, pak klesl na kolena a začal dávit večeri. Měli jsme ječné kroupy a k nim kus skopového.

Třetí protivník zůstal rozpačitě stát.

Obvykle není potřeba porazit všechny. To je další vojenská moudrost.

„Doktor ti to vyčistí a sešije,“ oslovil jsem zraněného. „Jen řekni, žes upadl.“

Narážka na čerstvě naučená pravidla táborových šarvátek ho přesvědčila, že radím dobře. Vláčnými pohyby se zvedl a stejně pomalu vykročil k marodce.

„Ten klacek radši cestou zahod’,“ zavolal na něj Hank, který se zničehonic objevil za kuchyní.

„Říkal jsem si, že když zmizeli tihle tři naráz, asi šli udělat nějakou blbost. Necháš mě tady s nima? Myslím, že bych jim rád vysvětlil pár věcí,“ zeptal se mě.

„Jo, jenom se rychle opláchnu, předtím jsem to nestihl.“

Bylo by stokrát elegantnější ihned odejít středem, ale dva roky v solných dolech mě naučily, že když se naskytne příležitost umýt se, je nanejvýš vhodné ji využít.

III

Uplynuly první tři týdny výcviku. Blížil se konec října, listí padalo ze stromů a měnilo pestré barvy za jednotnou vojenskou hnědou. Ranní tráva nás už několikrát překvapila jinovatkovou výzdobou.

Po úvodním seku na hlavu jsme šerm téměř opustili, výcvik se skládal především z dlouhých pochodů s nákladem a pořadových cvičení – pohyby ve formaci, správné reakce na signály bubnem, trubkou i praporci. Tou dobou už někteří poznávali, že armáda a její styl není pro ně. Při běhu, který se ukázal být pravidelnou ranní kratochvílí, dostávali kolečko navíc, celý den trpěli a často usínali zcela vyčerpaní ještě před večerí, se kterou na ně samozřejmě nikdo nepočkal. Pět nejslabších mužů už tábor opustilo, mezi nimi i zakřiknutý Grippovegaraian z našeho stanu.

S Rinou jsme se dohodli, že nebudeme kapitána zbytečně provokovat, a ranní běh jsme odbývali volným tempem. Navrhl jsem, že můžeme náhradou trénovat během večerního osobního volna.

Rina odmítla, projevila však zájem o soukromý výcvik v boji. Běhat už umím, vysvětlila jednoduše. Tak jako tak, trávili jsme spolu více času.

„Zase slaneček,“ spustil Colin obvyklou obědovou tirádu. „Já jsem z říčního kraje a mám ryby rád. Dokonce hodně rád. Doma jsme je měli každou chvíli a nikdy se mi nepředjedly. Pstruzi, hrouzci, ostroretky, na pánvi nebo jen tak nad ohněm. Nebo rybí polívka, z hlavy a odřezků, s kořenovou zeleninou, lžící mouky zahuštěná... ach, to беру všechno. Jenže slaneček... to je, vzato kolem a kolem, hovno ryba. Vezmi kus podešve, pořádně omotej chaluhama, nech to hezky poctivě rok ležet v sudu s octem, a až se to konečně zkazí, podávej to nebohým vojákům. Říkal jsem vám už, že slaneček je u mě hovno ryba?“

„Říkal,“ potvrdil mu Ambol. „Zatím pokaždé, co jsme slanečky měli.“

„Což je, pravda, několikrát do týdne,“ přisadil si Miso.

„No vidíte. A vzal si mou zpětnou vazbu, v dobré víře udělenou, někdo k srdci? Nevzal, pánové a dámo, nevzal. Stejně je do nás furt tlačí.“ Bez ohledu na lamentování a na svou celkově drobnou postavu dokázal Colin porci spořádat vždy mezi prvními.

„Nejlepší ryba, jakou jsem kdy jedl,“ přidal se Lienthal do kulinářské diskuse, „byl uzený pstruh od Komářího jezera.“

Roztopí hliněnou pec borovým dřevem – musí být borové, jinak by to nešlo –, a než pověsí ryby do komína, rozhodí na uhlíky sušený ovčí trus. Zní to divně, ale právě ten trus a byliny, co tamní ovce spásají, dají těm rybám nezapomenutelné aroma. Nic tak lahodného nepodávají ani na dvoře.“

„Bodejť,“ zabručel Colin. „Představ si, jak jdeš prodávat ryby do panské kuchyně. Na čem jsi to udil, zeptají se. Na ovčích hovnech, odpovíš. A poženou tě svinským krokem.“

„Ty pstruhy občas vozili k nám do města na trh a souhlasím tady s básníkem, je to nejlepší ryba na světě,“ přidal se Miso. „Vlastně pokud se nepletu, Komáří jezero odtud není daleko. Tak třicet kilometrů na severovýchod.“

„Třicet, nebo tři sta, jaký je v tom rozdíl? Za rohem to není a na severovýchod nepotáhneme. Věřím vám, že je to skvělá, nejlepší ryba, ale nezbyvá nám než polknout sliny a těšit se na příštího slanečka. Což bude, hádám, dneska večer.“

„Třicet kilometrů se dá uběhnout,“ řekla zničehonic nenuceným hlasem Rina.

Zastavili se, všichni se najednou zastavili, někteří uprostřed žvýkání.

„Třicet tam a třicet zpátky, to vypadá skoro spíš jako šedesát,“ vypočítal Colin.

„Šedesát kilometrů, to se dá uběhnout,“ přisadil jsem si a položil jsem lžíci.

„To je tak akorát na odpoledne,“ dodala Rina. V očích jí zasvítilo.

Odpoledne jsme dle rozpisu měli volné.

„Bez šance.“

„To nedáte.“

„Blázni,“ neslo se hloučkem.

Naše akce byla nakonec posvěcena i shora – kapitán Maiello prohlásil, že když máme odpoledne osobní volno, je mu jedno, kam si zaběhneme, pokud při tom nepoškodíme dobré jméno jeho jednotek a hraběte Leibnize, opravdu budeme do večera zpátky a zítra nastoupíme na běžný výcvik. Dokonce nám z eráru nabídl dvě vojenské torny, abychom měli nakoupené ryby v čem donést.

Sám o pstruha nestál. Jinak však zájem předčil očekávání.

Žold jsme zatím – doba je zlá – nedostávali, ale někteří rekruti si pár mincí do tábora přinesli. Mnoho možností, jak je utratit, zde neměli, a tak se chytili první zajímavé příležitosti. Řada dalších si od nich peníze jednoduše půjčila.

Celkově jsme měli zpátky donést čtyřicet šest ryb. Dvačet tři každý. Nevěděl jsem, jak velcí bývají pstruzi od Komárňho jezera na podzim, ale doufal jsem, že spíše menší.

„Pokud to trefíte, měli byste dorazit na mýtinu s milířem. Teda bývalým milířem, uhlíř předloni zemřel a uhlířka šla s dětmi po žebrotě. Takže to tam bude možná trochu zarostlý. Odtamtud by měla vést pěšina k úvozu. Až narazíte na cestu, myslím tím pořádnou cestu pro povozy, dáte se doprava. Pak už pořád po ní, přes čtyři vesnice – Podkovu, Svažitou, Koňskou louku a Devítilist. Ve Svažité

dělá mimochodem jeden sedlák výborný jabčák, ale prodává ho jen známým, nemá licenci,“ popisoval nám detailně cestu Miso.

Ještě před pár lety se venerské várečné právo vztahovalo jenom na pivo a kořalku, ovocné kvasy si mohl každý dělat, jak chtěl. Časy se mění.

„Teče někde cestou voda?“ zajímalo mě.

„Od Koňské louky teče potok celou dobu podél cesty. Kousek za Podkovou... tedy z naší strany před Podkovou, je studánka. Poznáte ji podle vysokého kamene, říká se mu Vlčí zub. No a ve Svažité...“

A ve Svažité je jabčák. Rozumím. Důležité je, že nemusíme brát vodu s sebou. I tak se ryby nejspíš pronesou.

Blížila se jedna hodina, stmívalo se něco před šestou. Na celý běh včetně nákupu jsme tedy měli přibližně pět hodin. Nebylo to nemožné, ale ani lehké.

Cítil jsem podivné, napjaté vzrušení, stejné jako před sedmi lety na stadionu v Manavgradu. Tu náhlou rozjitřenost svalů, šlach a kloubů. Jako by nohy věděly, co je čeká.

Zajímalo mě, jestli Rina cítí totéž. Podíval jsem se na ni – zkracovala si popruhy torny a vypadala o něco méně sebevědomě než během oběda.

„Připravená?“ zeptal jsem se.

„Jo, můžeme vyrazit.“

Vyběhli jsme za halasného povzbuzování, o to většího, že se začátek naší cesty kryl s všeobecně neoblíbenou, dnes

odpolední trasou na pahorek. Pár lidí se rozběhlo s námi, ale Rina nasadila své obvyklé ostré tempo, takže jsme nadšence brzo setřáslí.

„Pomaleji,“ doporučil jsem, jen co jsme zmizeli z doslechu. „Je to přece jenom kus cesty.“

„Ještě nikdy jsem neběžela šedesát kilometrů,“ přiznala Rina, když trochu zvolnila. „Ty ano?“

„Já ano,“ připustil jsem. „Nedopadlo to zrovna dobře. Ale to bylo za jiných okolností.“

Každý, koho jsem kdy nesl na zádech, zemřel.

Pochopitelně, bylo to vždycky po boji a všichni byli smrti blízko už ve chvíli, kdy jsem je na ta záda bral. Přesto ty vzpomínky brní v hlavě a ta na Izáka nejvíc ze všech.

Protože Izáka, zchromlého po ráně šípem do beder, jsem na zádech nesl právě těch šedesát kilometrů. Šedesát kilometrů zběsilého úprku lesem, mimo cesty, s pronásledovateli v patách. Bolelo to mě, bolelo to jeho, ale kdykoli jsem podklesl, klopýtl nebo prostě jen toužil zastavit se, říkal jsem si, že dokud žijeme, má smysl to zkoušet.

Po šedesáti kilometrech to smysl ztratilo. K Salbě, za kterou už by mě patrně nepronásledovali, zbývalo dalších dvacet. Jenže já už se na ně nevydal.

Nedělal jsem nic, když si pro mě přišli. Když mě vlekli zpět do pracovního tábora. Když mě bičovali. Když mi

doktor Mendel, vězeňský felčar s věčným cynickým úsměvem na zarostlé tváři, zašíval záda.

Postupně jsem se vrátil. K životu, pohybu i novým myšlenkám na útek. Ale část sebe jsem v těch kopcích a údolích maarského hrabství nechal.

Po srnčí pěšince jsme se přehouppli přes zalesněný hřbet a začali klesat.

„Milíř,“ ukázala Rina.

Ve vlhkém podzimním vzduchu jsem ucítil slabou vůni dřevěného uhlí, stále patrnou i po dvou letech, co byl milíř opuštěný. Je zvláštní, jak dlouho si některá místa dokážou udržet svoji atmosféru.

Podle Misova popisu jsme za sebou měli přibližně šest kilometrů.

„Kde se vlastně Miso, švec z Adarfolu, naučil takhle podrobně místopis?“ zajímal jsem se nahlas.

„Táta ho posílal, aby obcházel vesnice a opravoval tam lidem boty. Když se obchody ve městě přestaly dařit. Jeho bratra na jih od Adarfolu a Misa na sever. Moc to neneslo, tak prochodili docela velký kus světa,“ vysvětlila mi Rina. O našich spolubojovnících toho věděla mnohem víc než já, rádi se jí svěřovali.

Miso ve volném čase opravoval boty celému táboru. Našemu stanu zdarma, ostatním za drobnou úplatu či protislužbu.

V mých botách poznal práci svého otce – uznával, že je dobrá, ale zmínil několik nápadů, jak by mé zadání řešil jinak. Nápady zněly smysluplně, Miso měl pro ševcovinu cit. Doufal jsem, že ho vojna neseemele a jednou se dokáže ke své práci vrátit.

Mýtina s milířem byla poseta mladými náletovými proutky. Trčely vzhůru jako útlé prsty lesa, který si bere tento kus země zpátky do své moci.

Pěšina vedoucí od milíře dále z kopce byla úzká, ale pohodlnější než předchozí srnčí stezka. S Rinou jsme se pravidelně střídali v čele, nyní běžela první ona. Při seběhu nejlépe vynikla její uvolněná radost z pohybu – skákala mezi kořeny, jako by se pro běh lesem narodila. Vždy když určovala tempo, jsme zrychlili.

Připojili jsme se k hlavní cestě. Čekalo nás volné stoupání ní úvozem, pak krátký úsek mezi strništi. Na mnoha polích byly vidět mladé rostlinky vodnice – obvyklý způsob, jak rozšířit zásoby na zimu po chudém létě.

Na pole vodnici, synka k milici, říkávala venerská lidová moudrost o podzimu.

Kámen Vlčí zub jsme zahlédli už zdálky. Studánka vedle byla chráněna dřevěnou stříškou s vyřezanou zvířecí hlavou v čele štítu. Vlčí – pravděpodobně, umělec nepatřil k nejzručnějším. Vyřezal však také dřevěnou naběračku na vodu, a tak jsme si na jeho práci nestěžovali. Voda byla po třinácti kilometrech vítaným osvěžením.

Před vesnicí Podkova si nás všiml hlouček dětí.

„Běží, oni běží!“ halekal vesele malý chlapeček s dlouhou nudlí u nosu.

„Někdo je honí,“ mínila holčička s rozpuštěnými, špinavými vlasy.

„Něco ukradli,“ uzavřel ježatý chlapec, největší z party. Nikdo si netroufl mu odporovat.

Ve Svažité se k nám několik dětí dokonce pokusilo přidat. Rina na to jako obvykle zareagovala zrychlením, takže to naši malí průvodci příliš dlouho nevydrželi. Bohužel jsme se kvůli tomu nestihli zeptat na onen slavný jabčák.

Měli jsme za sebou dvacet kilometrů, před sebou malý kopec a pak pozvolné klesání podél potoka až ke Komářímu jezeru.

Podél cesty se objevily jabloně, které nechal vysázet, jak se traduje, král Ludovic I., aby vojáci putující krajem měli něco k jídlu a nekradli rolníkům úrodu. Nebo ji alespoň kradli méně. Jablka na cestě ke Komářímu jezeru už stihli sklídit právě místní rolníci, na stromech jich zůstalo jen pár drobných, opomenutých. S Rinou jsme se shodli, že už jsme vojáci, nebo se tak aspoň cítíme, máme tedy na místní jablka přirozený nárok, a ochutnali jsme každý z několika stromů. Jablka byla svařetělá a strupatá, ale stále osvěžující. Král Ludovic, mezi lidmi široce známý jako král Pitomec, měl i světlé chvílky.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Přeběhlík.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.